

Lucrare dedicată D-lui Prof. Univ. Dr. IUSTIN COSOROABĂ

Prevalența hipodermozei în județul Timiș

P. MUNTEAN

D.S.V. Timiș

Hipodermoza este o miază subcutanată a bovinelor în special, dar și a altor specii de animale, produsă de larve insectele hipoderminae, cu evoluție cronică, benignă, sezonieră, contactată de regulă la pășune și caracterizată prin dezvoltarea la începutul primăverii de noduli subcutanați perforați în regiunea dorso - lombară (1, 4, 5).

Pierderile economice importante produse de această miază se referă la deteriorarea celor mai valoroase porțiuni din piele prin perforare, scăderea sporului în greutate, scăderea producției de lapte, deprecierea carcaselor prin infiltrații în

apropierea nodurilor și diverse alte accidente (1, 4).

În ultimii ani această miază subcutanată a bovinelor se află într-o permanentă creștere sub raportul extensivității și intensivității (2, 3).

Pornind de la această constatare am considerat necesar să analizăm în prima etapă situația epidemiologică a hipodermozei la nivelul județului Timiș în perioada anilor 1990-1998 cu privire la: efectivele de animale; supravegherea clinică și tratamentele efectuate conform Programului Strategic de Supraveghere (Tabel 1).

Tabel 1
Evoluția efectivelor de bovine - supraveghere și tratare

Anul	Efective bovine			Bovine supravegheate			Bovine tratate			Suprav. %	Trat. %
	Total	din care		Total	din care		Total	din care			
		adult	tineret		colect.	GP		colect.	GP		
1990	231,9	141,2	90,7	207,6	172,3	-	114,0	113,3	-	89	49
1991	148,8	69,8	79,0	135,5	100,8	-	83,4	56,8	-	91	56
1992	127,5	52,8	74,7	76,5	41,1	35,4	43,2	29,6	13,6	59	38
1993	106,3	47,2	59,1	85,3	40,8	44,5	87,6	55,0	32,6	80	82
1994	88,3	45,3	43,0	79,2	32,7	46,5	162,0	144,1	17,9	89	180
1995	78,8	44,2	34,6	71,0	24,6	46,4	39,0	15,3	23,7	91	50
1996	75,2	41,2	34,0	65,9	19,9	46,0	31,3	8,5	22,8	86	41
1997	63,4	38,0	25,4	56,1	16,1	40,0	25,0	14,5	10,5	88	39
1998	58,1	35,5	22,6	54,0	12,8	41,2	15,4	5,3	10,1	93	17
TOTAL					25,2% - 173.800					x	x

Din cele prezentate rezultă în primul rând o scădere a efectivelor de bovine de la 231.900 în 1990 la 58.100 în 1998, cu 173.800 mai puțin față de 1990 respectiv 25,2%. Se poate observa faptul că acțiunile de supraveghere a hipodermozei sunt constatate cuprinse între 89-93% conform Programului Strategic de supraveghere clinică o dată pe an în perioada ianuarie-aprilie, în schimb ce tratamentele

profilactice au scăzut semnificativ de la 49% în 1990 la 17% în 1998 (5).

În aceste condiții de neefectuarea celor două tratamente profilactice a hipodermozei conform strategiei stabilite în perioada octombrie-decembrie și martie -aprilie, am procedat la cercetări privind frecvența hipodermozei bovine în județul Timiș.

Materiale și metode

Cercetările noastre au fost efectuate în perioada februarie-iunie 1999, pe un efectiv de 1280 bovine din 10 comune (1-10) ale județului Timiș, proprietate privată (9) și societăți comerciale (1) în diferite zone ale județului Timiș conform hărții alăturate (Fig. 1).

Pentru cunoașterea aspectelor epidemiologice ale hipodermozei, cercetările s-au efectuat în zonele N-S-E-V și centrul județului, întocmindu-se pentru

fiecare animale examinat fișe individuale care cuprind: C.S.V.-ul numele și prenumele proprietarului localitatea, numărul casei, numele animalului, rasa, vârsta și poza cu partea stângă, partea dreaptă a animalului urmată de legendă cu perioada examinării și notificarea apariției nodulilor.

S-au efectuat observații lunare din 15 în 15 zile în perioada februarie-iunie 1999, examinându-se clinic prin palparea regiunii dorsale, notându-se nodulii apăruiți în partea dreaptă și stângă a regiunii dorsale și evidențierea lor pe fișa individuală a animalului respectiv.

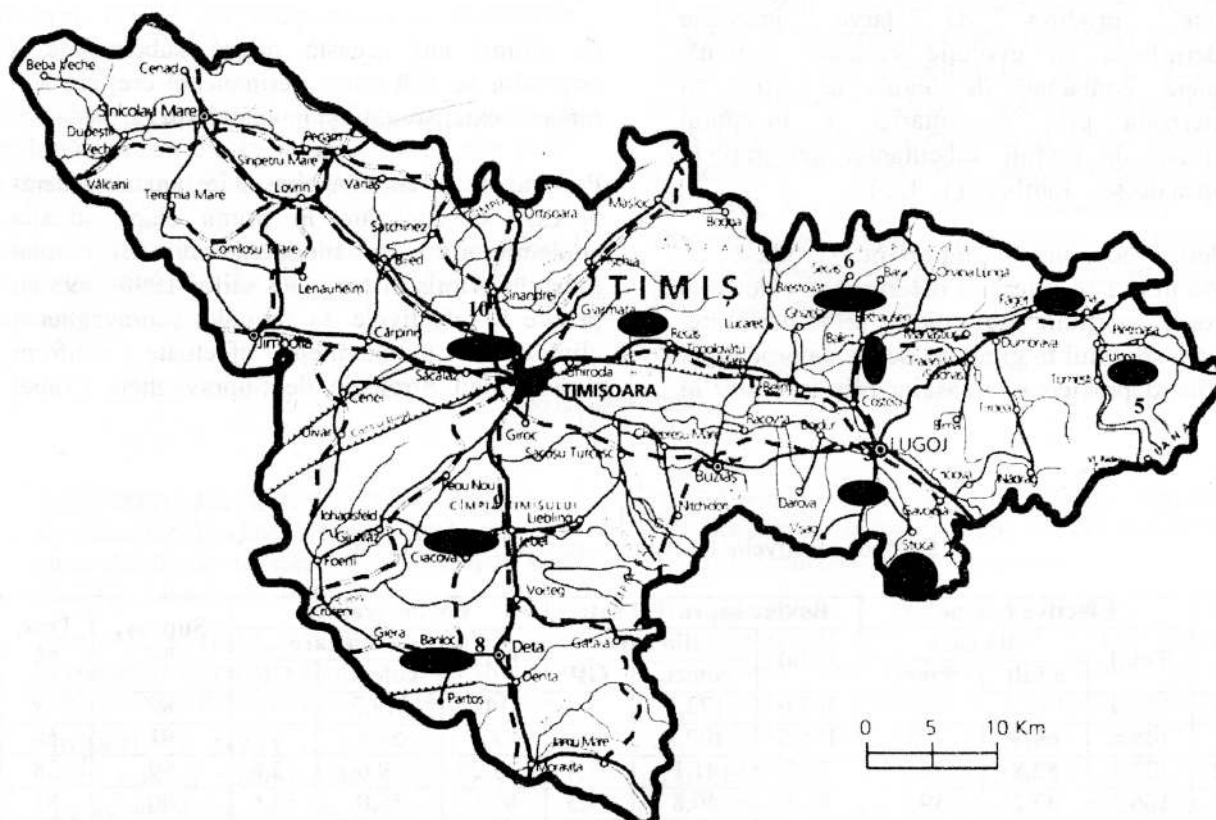

Figura 1

Disponerea unităților cartate în județul Timiș

- 1 - Făget; 2 - Știuca; 3 - V.V. Delamarina; 4 - Coștei; 5 - Tomești; 6 - Balint;
7 - Recaș; 8 - Banloc; 9 - Ciacova; 10 - Săcălaz.

Rezultate și discuții

Numărul de animale examinate pentru hipodermoză a fost de 1280 bovine din 10 comune fiind găsite parazitare cu larve de *H. bovis* un nr. de 920 capete, ceea ce reprezintă 71%, situație redată în Tabelul 2.

De menționat faptul că în ultimii 3-4 ani animalele din comunele respective nu au fost tratate contra hipodermozei.

La bovinele luate în studiu prin examene clinice și numărarea nodulilor pe animale pozitive rezultă existența nodulilor hipodermici. În medie de 13 per animal, cu apariție intensă în lunile martie-aprilie. De semnalat faptul că în condițiile creșterii industriale a bovinelor în unitatea S.C. Săcălaz (10) au fost găsite 97 animale pozitive din 235 examinate, reprezentând 41,2%.

Tabel 2
Rezultatele examenelor clinice în hipodermoză

Comuna	Nr. anim. exam.	Perioada de examinare lunară					Total noduli	Nr. noduli/ animal	Total anim. poz.	%
		II	III	IV	V	VI				
		Numărul de noduli								
1	120	325	365	352	130	77	1249	12	102	85
2	150	96	201	605	240	75	1217	9	125	83,3
3	105	115	241	601	160	78	1195	13	90	85,7
4	110	332	347	235	140	28	1082	12	91	82,7
5	100	277	373	499	124	76	1349	19	68	68
6	100	123	147	502	131	37	940	10	90	90
7	100	119	239	575	189	40	1162	13	88	88
8	150	59	385	687	202	42	1375	15	87	58
9	110	137	384	502	133	76	1232	15	82	74,5
10	235	201	247	598	121	92	1259	12	97	41,2
Total	1280	1784	2929	5156	1570	621	12060	13	920	71

Concluzii

1. Hipodermoză a evoluat la bovine în toate cele 10 unități ale județului Timiș. Dispersate în diferite zone împădurite s-au neîmpădurite (șes, deal), sistem de creștere industrial fără contact al animalelor cu pășunea, având o incidență crescută cuprinsă între 41 și 90 %, în medie 71%.
2. Intensitatea mare de noduli hipodermici: 9-19/animal conduce la pierderi economice importante prin deteriorarea celor mai valoroase porțiuni de piele, în condițiile de netratarea animalului în perioadele stabilite (octombrie-decembrie; martie -aprilie).
3. Evidențiem importanța, necesitatea și obligativitatea efectuării controlului în hipodermoză și aplicarea tratamentelor profilactice.

SUMMARY

The prevalence of hypodermosis in Timiș county

Hypodermosis is a subcutaneous myiasis related especially to cattle, but also to another species of animals, and it is produced by cattle grubs, with a chronic, benign and seasonal evolution, caught especially on pastures and characterized by growing (at the beginning of the spring) of subcutaneous perforating nodules in the dorso-lumbar area. It produces important economical losses, through destroying of the most valuable parts of the skin, body weight and lacteous product decreasing, depreciation of carcasses because of the perinodular infiltration and many different accidents (traumatism, anaphylactic shock). The analysis of epidermological situation concerning to the hypodermosis in Timiș county revealed a disease incidence between 41 and 90%, with a mean value of 71%, the disease being present in hills and on plains too, unaffected by the grade of afforestation in these areas. Animals' untreatment provoked important economical losses. Controls in hypodermosis and in-time treatments (October-December and March-April) represent the obligatory measures in fighting against the disease.

Bibliografie

1. Cosoroabă, I., 1992 – Entomologie veterinară. Ed. Ceres, București.
2. Cozma, V.; Șuteu, E., 1994 – Epidemiology and aetiology of bovine hypodermosis in North-Western Romania. XI European Cost 811 Conference.
3. Cozma, V.; Șuteu, E.; Losson, B.; Viorica Mircean; Negrea, O.; Gherman, C., 1997 – Cercetări epidemiologice și profilactice în hipodermoză la bovine din Nord-Vestul și centrul României. *Rev. Rom. Med. Vet.*, 7, 3, 247 - 254.
4. Dinulescu, Gh.; Niculescu, Al., 1960 – Parazitologie clinică veterinară. Ed. Agro-Silvică București.
5. Olteanu, Gh. și col., 1999 – Parazitozoonozele. Ed. Viața Medicală Românească, București.